

BIBLIA

Az októberi elmélkedéseket Miklovicz László és felesége, Panni, a novemberieket Galla Gábor darnózseli plébános készítette.

Október 7. — Évközi 27. vasárnap — Lk 17,5–10 —

„Uram, növeld bennünk a hitet!”

Így kiáltottak fel a tanítványok, és mi is sokszor sóhajtottunk fel így, amikor erőt vesz rajtunk a reménytelenség, a csüggedés – a hitetlenség. Ady is felkiáltott: „Hiszek hitetlenül Istenben, mert hinni akarok, mert sohse volt úgy rászorulva sem élő, sem halott.” Így kiált fel a néma lélektől megszállt fiú apja is: „Hiszek, Uram, segíts hitetlenségemben!” (Mk 9,24)

A hit bizonyos ismeretek igaznak tartását jelenti – azt is, ami tapasztalható, azt is, ami kikövetkeztethető, és azt is, ami csak tekintélyi alapon fogadható el. A hit azonban magatartást is jelent, az igaznak tartott szavak megvalósítását: hűséget, ragaszkodást ahhoz, amit igaznak tartok. Vajon a tudás, a magatartás vagy a hűség csökken bennem, amikor erőt vesz rajtam a csüggedés? És ha már erőt vett, mit tegyek, hogy a hit növekedjen bennem? Vagy a Jó Isten dolga, hogy növelje bennem? Tennem kell, vagy kérnem kell a hit növekedését?

Számomra a választ Jézus egyik mondata adja meg: „Akinek van, annak adatik; akinek nincs, attól még azt is elveszik, ami je lenni látszik” (Lk 8,18).

Első olvasásra talán igazságtalannak tűnhet ez a mondat, pedig csak egy szellemi törvényszerűsége utal. Van bennem egy nagyon szemléletes kép, amely nekem segített megérteni a fenti mondatot. Ez a kép a fizikához, a gravitáció törvényéhez kapcsolódik.

A hit (mindhárom összetevőjével együtt, melyek: igaznak tartás = bölcsesség, magatartás = szeretetcselekedetek és hűség) valamiféle szellemi értéket, szellemi energiát jelent. Fizikából megtanultam, hogy a tömeg és az energia egyenértékű: $E=mc^2$. Megtanultam a tömegvonzás törvényét is, vagyis azt, hogy bármilyen két tömeg között vonzóerő lép fel. A tömegek vonzzák egymást. Két darab egy grammos tömeg is vonzza egymást egy nagyon kicsi erővel, és két darab égitest is vonzza egymást jelentős erővel. Minél nagyobbak a tömegek és minél kisebb távolság, annál nagyobb a vonzóerő. Arra következtetünk, hogy a szellemi életben, a szellemi „tömegek” és energiák között is működik a szellemi gravitáció, a szellemi vonzás törvénye.

Az Isten – a végtelen nagy Jó, a végtelen nagy szellemi Érték csak akkor tud vonzani, ha van bennem valami Belőle. És annál jobban vonz, minél több van bennem Belőle. Vonzása által még közelebb kerülök Hozzá, ami a vonzóerőt tovább növeli. „Akinek van (hite – szellemi értéke), annak adatik...” A vonzóerő segít egyre közelebb jutni Hozzá, aminek következtében még több lesz bennem Belőle, de akkor még nagyobb lesz a vonzóerő, és csökken a távolság ... a fejlődés távlatai öngerjesztő folyamatként felgyorsulva, széles távlatokat mutatva a tökéletességig tartanak egyre gyorsuló fejlődés-

Október 14. — Évközi 28. vasárnap — Lk 17,11–19 — A kilenc plusz egy leprás

Ez a történet csak Lukács evangéliumában olvasható, a szerző saját kutató-, ill. szerkesztőmunkájának eredményeképpen. Jézus végső (földi) úti célja felé, Jeruzsálembe tart, és valahol Szamária és Galilea határvidékén, talán a Jordán folyó völgye felé haladva barátaival, betér egy faluba. A kis településen eseménynek számít, ha vándorok érkeznek, és csemegének számít, ha megelőzi a vándort a híre. Ebben a faluban már a lét periferiáján élő leprások is tudják, hogy olyan valaki érkezett hozzájuk, aki képes még őket is meggyógyítani. Nem is késlekednek sokat, hanem vissza nem utasítható kérdés formájában kérik a Mestert: „Jézus, Mester! Könyörülj rajtunk!” A remény és biza-

lom fejeződik ki kérésükben, hiszen nem a leprásoktól megszokott „Tisztátalan, tisztátalan!” kiáltással közelednek. Meglepő, hogy Jézus a gyógyító szó vagy tett helyett a papokhoz küldi a leprásokat. (Ószövetségi előírás volt, hogy a papoknak kellett megállapítaniuk a lepra megszűnését, és igazolniuk a társadalomba való visszatérés lehetőségét.)

Valójában az epizód eddigi része nem is kap túl nagy hangsúlyt, inkább ami ezután történik, az mozgatja meg a résztvevőket, ill. a szentírást olvasók gondolatvilágát, és máris megfogalmazhatjuk a kérdést: Miért nem közvetlenül gyógyít Jézus? Utána is elküldhette volna betegeit a „hivatalba

sel. Akinek van, annak adatik, sok adatik – mert Istent nagylelkűségben nem lehet felülmúlni. De ha ez így működik, miért jutunk mégis olyan helyzetekbe, amikor erőt tud venni rajtunk a csüggedés, a hitetlenség?

Mert a duális világban benne élve vonz a rossz is. De csak akkor van hatalma rajtam, és csak akkora, amekkora az bennem. Jézus bátran állíthatta, hogy nincs hatalma rajta („Már nem beszéllek soká nektek, mert közeleg a világ fejedelme. Rajtam ugyan nincs hatalma...” Jn 14,30). Velünk viszont előfordulhat, hogy erőt vesz rajtunk, hogy elcsábuljunk. De tudnunk kell, hogy aki a mulandóság világának dolgaira építi a boldogságát, légvárát épít. Amitől a boldogságát várja, annak nincs boldogító ereje – elveszik tőle, ami je lenni látszik. „Akinek nincs (élő hite – valódi szellemi értéke) elveszít azt, ami je lenni látszik.” Mert látszatot fenntartani lehet (csak rövid távon és a felszínen), de látszatértékekből valódi vonzás nem születhet. Isten képtelen vonzani, ha a mélyben a vonzás ellentétes irányú. Hosszú távon látszathit fenntartani nem lehet. Ha időben megrázom magam és visszafordulok, beindul az angyali kör, ha nem, tovább visz az ördögi kör. De mire ez kiderül, már lehet, hogy késő lesz, mert elvesztem azt a szellemi értéket, amit addig megszereztem. Ez nem külső szerencsétlenség miatt történik, ahogy azt sokszor hinni szeretnénk, nem a külső körülmények szerencsétlen alakulása a hibás – törvényszerűség az, ami történik, mert az ember elveszti azt, ami je lenni látszik.

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, hogy gyarapítjuk-e magunkban a hitet? Gyarapítjuk-e a tudást, a bölcsességet állandó tanulással, gyarapszik-e magatartásunkban a szeretet-cselekedet, és gyarapítjuk-e magunkban a hűséget istenkapcsolatunk állandó karbantartásával? Mert csak ekkor van értelme és lehet eredménye a sóhajtasunknak: Uram, növeld bennem a hitet!

az igazolásért...” Kicsit hasonlít az eset Elizeus és Námán történetére, amikor a próféta próbára akarta tenni Námán hitét. Talán Jézus is ezt akarta, hiszen a próbatétel megerősödést is jelent. Lehet, hogy még többet is: a fokozott érzelmi állapot pozitív lehetőségeit használtatta ki velük a gyógyulásuk érdekében. Amíg igekeztek a papokhoz, módjuk volt átgondolni életük reménybeli nagy eseményét, a tiszta lappal (bőrrel) újakezdés nagyszerűségét, megszakadt kapcsolataik felélesztését, hitük erejében maguk is átélhették, hogy részeseik gyógyulásuk eseményének stb. És ez az út lehetőséget adott arra is, hogy hála ébredjen bennük...! Bizonyára sok egyeb-

gondolat és kérdés is átcikázott rajtuk, de történetünk tanúsága szerint a hála kinyilvánításának gondolata csak egy embernél jelentkezett, ez is egy szamaritánus volt (kínosan hasonló módon, mint az irgalomról szóló példabeszédben, Lk 10,25). Szamaritánus, azaz egy megvetett idegen. Elcsodálkozhatunk azon, hogy míg teljes értékű polgárként kölcsönösen fújtak egymásra a zsidók és szamaritánusok, addig súlyos betegként egy „közösségbe” tartoztak...

Az elbeszélés végén a figyelem az Istennek és a gyógyító Jézusnak halát adó szamaritánusra irányul. Jézus elismerő szavaiból az derül ki, hogy a megvetett szamaritánus érzékenyebb vallásos érzületről tett tanúságot, mint a kiválasztottság felsőbbrendűsége tudatában élő zsidók. Ezt az érzékenységet értékeli Jézus, mert az igazi hit táptalaja, amely testi-lelki gyógyulást eredményez.

Néhány kérdéssel segítsük saját érzé-
ny lelkületünk fejlődését:

– Kérjük-e „jó hangosan” Jézust arra, hogy segítsen kisebb-nagyobb bajainkban?
– Elviseljük-e és kiharcoljuk-e próbatételnek tűnő eseményeinket?

– Hálások vagyunk-e barátaink jó szavaikért-tetteikért?

– Hálások vagyunk-e Istennek barátainkért?

– Hogyan mutatjuk ki hálánkat?

Most pedig elmélkedésünk végén mi is menjünk, és fáradozzunk hitünk erősödésén, hogy az minket is megmentsen adott helyzetben, akár csak szamaritánus barátunkat.

Október 21. — Évközi 29. vasárnap — Lk 18,1–8 — „Szüntelenül imádkozatok!”

Miért olyan fontos Jézus biztatása? Hiszen Isten mindentudó! Vagy arra van szüksége, hogy mi biztassuk Őt? – Jézus miattunk biztat minket, mert alapvetően nekünk van szükségünk a kitartó és szüntelen imára.

Amíg az anyagvilágban élünk, szellemünk az anyagba zártan könnyen megfélemlíthető, hogy honnan jöttünk, miért vagyunk, és hová megyünk. Az imádság figyelmeztet alapvető lét-helyzetünkre: mi Istenből forrásokunk, Belőle és Általa vagyunk. Istentől származunk, Hozzá tartozunk, és nincs erősebb kötelék számunkra, mert az övé vagyunk, lelkünk Benne gyökerezik. Nélküle nem létezzük, Ő tart minket létben. Tőle függünk, de erről a függőségünkről könnyen elfeledkezünk, és könnyen képzeljük magunkat függetlennek, hatalommal rendelkezőnek (akár mások fölött is).

Mindennapi életünkben létfontosságú számunkra az Istennel való élő kapcsolat. Jézus ezt így fogalmazza meg: Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők! A szőlőtő és a szőlővessző képe egzisztenciális függő kapcsolatot mutat. Szőlővesszőként hiába álmodozom én az Életről a szőlőtőke mellett, hozzá akár milyen közel is. Még rátéve a tőkére is életképtelen vagyok. A tőke bármennyire szeretné is – csak akkor tud éltetni és táplálni, ha közös a vérkeringésünk. A vegetációm függ attól, hogyan kapcsolodom rá a tőkére. Hiába kukucskálok a vessző végéről fölfelé, az éltető napfény felé, hiába gyönyörködöm a tőke szépségében és erejében, ha nem vagyok beleoltódva. Akkor in-

dul meg a vérkeringés és akkor lesz az közös a tőkével, ha a vessző végéről, (a látványosság világából) elindulok befelé, és el tudok jutni a vessző és a tőke találkozási pontjáig. Ha oda becsat-

lakozom, attól kezdve már beindul az életem, mert bekapcsolódtam a tőke vérkeringésébe, áramlásába, eggyé vált a keringésem az övével. Ez a szüntelen imádkozás állapota.

Aki imádkozik – az tudja, hogy honnan és kitől való. Tudja, hogy mit akar, földi élete során merre tart. És azt is tudja, hogy nem árva, mert valaki várja őt haza.

Aki imádkozik – az állandó energiaforrás felé fordul. Ha nem fordulok az energiaforrás felé, olyan leszek, mint a bedeszkázott ablak mögött tapogatózó, aki kizárta a fényt, és most nem tudja, miért nem lát. Amikor az ember megtapasztalja, hogy erői végesek, hogy erő kell neki a magasságból – akkor tud igazán lépni a szüntelen imádkozás felé. És ha az ember már bizonyosságot is szerzett arról, milyen nagy erők működnek Isten segítségével – akkor már kevésbé lesz eltéríthető a szüntelen imádkozás útjáról.

Aki imádkozik – az gondjaiban, tanácsalanságaiban felülről várja a segítséget. Érteni akarja, hogy konkrét élethelyzetében hogyan kell lépnie, mit vár tőle Isten. Hogyan alkalmazza a saját életére mindazt, amit Jézus tanításából megtanult. Ehhez csönd és befelé fordulás szükséges. Csak a csöndben nyílik meg és fejlődik a belső látás és hallás. A tudatos élet alapfeltétele az imádkozás, anélkül csak sodor az élet a maga sürgetettségével és hajszoltságával.

Aki imádkozik – gondban van a másikért, segíteni szeretne a másikon. Az ima pozitív energiacsomag, mely hat rám is, és arra is, akiért imádkozom. A másokért imádkozás a másokért élés kézzel fogható megnyilvánulása.

Aki imádkozik – az alázatos. Az ima fontos tartalmi lényege az „Uram, legyen meg a Te akaratom” lelki átélése. Ennek feltétele, hogy az ember ne akaratosan és önzően ostromolja az eget, hanem szelíden, békés lelkiállapotban, s főleg alázatban fejet hajtván Istene szándéka előtt.

Aki imádkozik – abban belső béke van. Az imában, ha időlegesen is, de bejuthatunk az Atyai Házba, ahol nincs szétszakítottság, önzés, marakodás, hanem béke és boldogság van, ahonnan erőt, fényt és égi szeretetet meríthetünk.

Csak az imádkozik – akinek van ideje imádkozni. Az a leggyakoribb kifogásunk, hogy felgyorsult, feladatokkal túlszűfolt életünkben csak rövid, felületes imára van időnk (vagy még arra sincs). Azt gondolom, hogy az ima és az imára szánt idő is olyan szellemi érték, amire igaz Jézus mondata: „Akinek van, annak adatik; akinek nincs, attól még azt is elveszik, amije lenni látszik” (Lk 8,18).

Október 28. — Évközi 30. vasárnap — Lk 18,9–14 — Elbizakodott és alázatos bűnösök

Ez a példabeszéd a helyes imádságról ad tanítást, de az ember egész lelkiségére is alkalmazható. Az Istennek tetsző lelkület és magatartás mentes az öntet-szelgéstől!

Ha szövegrészünket elemezzük, megállapíthatjuk, hogy Jézus a példabeszédet azoknak szánja, akik önmagukat igaznak tartják, másokat viszont ebből a perspektívából lenéznek. Tehát valós és vélt teljesítményeik alapján úgy gondolják, hogy kiérdemelték Isten (és az emberek) elismerését. Túlzott

önbizalmuk alapján maguknak tulajdonítanak minden eredményt, és ez elfedi előttük a gondviselő Istent, ami gögöcsé teszi az embert.

Történetünk egyik szereplője farizeus, mondhatnánk a törvény hiteles megtartója, aki vallási példaképnek számít (és ennek tudatában is van). A másik szereplő egy vámos, aki a kortársak szemében a megvetett bűnös (és ő is tudatában van ennek...). A textusból kiderül, hogy a farizeus valahol elől állhat (a férfiak udvarának belső határánál), és imája inkább a monológra emlékeztet, mintegy meggyőzve magát arról, hogy rendben vannak a „dolgok”. Noha hálaadással kezdi imádságát, kiderül valóságos beállítottsága: nem Isten jóságáért ad hálát, hanem önmagáért, azért, hogy különb a többi embernél, főleg a jelenlévő vámosnál. Van is némi alapja az öntudatának: formális életteltjesítménye figyelemre méltó! A vámos pedig hátul (a férfiak udvarának hátsó határánál) áll. Szemeit sem emeli szokásos módon az égre, hanem mellé

nál), és imája inkább a monológra emlékeztet, mintegy meggyőzve magát arról, hogy rendben vannak a „dolgok”. Noha hálaadással kezdi imádságát, kiderül valóságos beállítottsága: nem Isten jóságáért ad hálát, hanem önmagáért, azért, hogy különb a többi embernél, főleg a jelenlévő vámosnál. Van is némi alapja az öntudatának: formális életteltjesítménye figyelemre méltó! A vámos pedig hátul (a férfiak udvarának hátsó határánál) áll. Szemeit sem emeli szokásos módon az égre, hanem mellé

verve beismeri Isten előtt bűnösségét. A mellét veri, vagyis a szívét, amely a korabeli felfogás alapján az ember törekvéseinek középpontja, a vágyak és gondolatok színhelye. Mindezen megnyilvánulásokhoz kapcsolódik az Isten megbocsátását kérő ima, amely egy bűnbánati zsoltár (Zsolt 51,3) mintájára lett megfogalmazva. A bűneit megbánó vámosra ezért vonatkozhat az 51. Zsol-

tár 19. verse is: „az alázatos és töredelmes szívem nem veted meg”.

Jézus a történet befejezése után röviden értékeli a két ember magatartását. A vámos imádsága meghallgatásra talált Istennél, a farizeus öntetszelgő imája viszont nem. Figyelemre méltó az itt használt kifejezés: *dedikaiómenosz* = megigazult, ami a bűnös ember benső átfurmálódását is jelenti.

Törekedjünk mi magunk is a benső átfurmálódásra, és kérdezzük meg önmagunktól:

- Járók-e a templomba imádkozni?
- Imádságaim a szerető és megbocsátó Istennel folytatott párbeszéd?
- Nem esek-e időnként az öntetszelgés „hibájába”?
- Vágyom-e a megigazultságra? Mit teszek ennek érdekében?

November 4. — Évközi 31. vasárnap — Lk 19,1–10 — A megtérő fővamos

Amikor valakit felnőttként készítek elő első áldozásra, az első beszélgetésen Zakeus történetét olvassuk az evangéliumból. Ezzel a történettel próbálom az első áldozásra készülőkben felébreszteni a vágyat a Jézussal való találkozásra. Zakeus története ugyanis sok gondolatot ébreszt bennünk.

Először is a helyszín, Jerikó. A világ legrégebbi városa, kb. 9000 éves, amit ásátásokkal igazoltak. Jézus korában római megszállás alatt állt. Azután itt van Zakeus, a fővamos, akit sokan utáltak nemcsak foglalkozása miatt, hiszen mint vámos a rómaiak kiszolgálója volt, hanem azért is, mert köztudottan csalt, becsapta honfitársait, saját zsebére dolgozott.

Rónay György novellát írt Zakeus a fügefán címmel, s ebben találóan jellemzi Zakeus helyzetét. Most, amikor Zakeus látni akarja Jézust, az emberek visszavágnak neki: Alacsony ember lé-

vén, hátakba ütközik – komor, kárörvendő hátakba, amelyek azt beszélnek: úgy kell neked, pénzed van, de a látvány a miénk. Főhősünk azonban nem elveszett ember, megtalálja a megoldást, bár az az ő pozíciójában komikusnak hat. Ez a fára mászás azonban már sejteti, hogy Zakeus kíváncsisága több, mint felszínes érdeklődés.

Az igazi meglepetés viszont akkor éri őt és a jelenlévőket, amikor Jézus megáll a fa alatt, és szállást kér Zakeustól. Miért pont Zakeustól kér szállást az Úr? Nem tájékozódott Zakeusról? Nem tudja róla, hogy elvetemült, utolsó alak? Így gondolkodnak az emberek, de nem így gondolkodik Jézus. Az evangéliumok más helyeiről ismerős számunkra az a magatartása, melyet a lenézettek, megvetettek, bűnösök iránt tanúsított.

Hogy a vacsora előtt, alatt miről beszélgettek, nincs megírva. Egy azonban biztos, Zakeus rendkívüli módon meg-

tisztelve érezte magát. Jézus magatartásában megérezte Isten feltételek nélkül elfogadó szeretetét. Ez a szeretet már nem hagyja őt nyugaton, és még a vacsorán bejelenti: életét teljesen meg akarja változtatni, s hogy nem a levegőbe beszél, azt tettekkkel nyomatékozza.

Mi lehet annál felemelőbb, mint amikor valaki megérzi Isten szeretetét, és válaszol rá? Ezáltal visszanyeri lelkének elvesztett nyugalomát, és új távlatok, új célok nyílnak meg előtte.

Úgy gondolom, a Jézussal találkozni akaró ember számára Zakeus története reményt keltő, felemelő történet. Fel akarja oldani félelmeinket, aggályainkat, kishitűségünket. Mindnyáján kedvesek vagyunk Isten számára, még bűneinkkel terheltlen is. Aki himni tud ebben, az át fogja élni Zakeus boldogságát, és nem lesz nehéz új irányt szabnia életének, mert tudni és érezni fogja: Isten határtalan szeretete vigyázza minden lépését.

November 11. — Évközi 32. vasárnap — Lk 20,27–38 — Isten az élők Istene

A mai evangéliumi részlet középpontjában a feltámadás kérdése áll. Jó, ha pontosítunk: a halottak feltámadásának kérdése, és nem Jézus feltámadásának problematikája. Az evangéliumi részlet-

ből is kitűnik, hogy a Jézus korabeli zsidóságban nem volt általános a halottak feltámadásába vetett hit. A szadduceusok, szemben a farizeusokkal, Istenben hittek ugyan, de a feltámadásban nem.

Nem véletlen, hogy Jézust is megkérdézik, mit vall a feltámadásról.

Kik voltak a szadduceusok, akik most Jézust faggatják? Egy arisztokratikus, vallási-politikai osztály, amely a gazdag patrícius ivadékokat és a papi nemességet foglalta magában. Az egyszerű népet sohasem tudták megnyerni maguknak. A teológiában azt a konzervatív irányt képviselték, amely nem csatlakozott a zsidó vallásnak a Kr. e. 2. században beállt fejlődéséhez. Csak az Írást ismerték el, „a régiek hagyományát” elvetették.

Jó látnunk azt is, hogy amikor Jézust a feltámadásról kérdezik, nem a jámbor kíváncsiság vezeti őket. Amikor Jézus ellenfelei kérdéssel hozakodnak elő, mindig kelepcét akarnak állítani neki – mégpedig azért, hogy lejárássák, nevetségessé tegyék. Érdekes, hogy a feltámadás tagadásakor is a Bibliára hivatkoznak, mégpedig egy ószövetségi törvényre, az ún. sógorházaság törvényére (5Móz 25,5). Ez a törvény – mint Isten szava – értelmezésük szerint nem számol a feltámadással mint lehető-

séggel, különben értelmetlen lenne az újabb és újabb (az utódnemzést szolgáló) házasságkötés, vagyis szerintük épp az Írásban található törvény igazolja tételüket, a feltámadás lehetetlenségét.

A szaduceusok érvelése a feltámadás lehetetlenségéről egy olyan hitet, elképzelést is magában foglal, amely szintén általános volt a korabeli farizeusok és az egyszerű nép körében. Úgy gondolták, hogy a feltámadottak élete egyszerűen folytatása lesz a földi életnek, a földi viszonyoknak. Válaszában Jézus elhatárolódik mind a szaduceu-

si, mind a farizeusi nézetektől. A szaduceusokkal szemben vallja a feltámadást, ugyanakkor nem osztja farizeusok földies ízű elképzeléseit a feltámadottak életéről. Röviden: Válaszában mesterien különbséget tesz a feltámadás ténye és milyensége között. Mit is mond erről?

A feltámadottak élete nem egyszerűen a földi élet folytatása, meghosszabbítása lesz. Élni fogunk, de másként, mint a földön. Ebben a jézusi tanításban a másként van a hangsúly. Jézus az örök létben élést az angyalok életéhez

hasonlítja, de különösebben nem részletezi. Inkább az élő Istenről tesz tanúságot; arról az Istenről, aki minden élet, így a túlvilági élet alapja és biztosítéka is.

Úgy vélem, a józan teológia sem mondhat többet, mint Jézus. Valljuk mi is feltámadást és az örök életet, valljuk, hogy az merőben más, mint az evilági élet, ugyanakkor nem színezzük ki a túlvilágot. Inkább azt hangsúlyozzuk, hogy örömmel és reménységgel gondolunk a jövőre, a találkozásra az élő Istennel.

November 18. — Évközi 33. vasárnap — Lk 21,5–19 — A végső dolgokról

Közeledik az egyház esztendő vége. Ilyenkor a szentmise olvasmányai a végső időkre irányítják figyelmünket. Nincs ez másképp a mai vasárnap evangéliumával sem.

A keresztény tanításban a „világ vége” és a végleges természetfellelti állapot kialakulása összekapcsolódott a Krisztus második eljövételéről szóló tannal. A hívek tehát nem a megsemmisülés felé tekintettek, hanem a megdicsőülés felé. Végső soron ez az optimizmus hatja át a mai evangéliumban található jézusi jóvendöléseket is. Bár sok-sok nehézséget, borzalmat (például természeti katasztrófákat, háborúkat, üldöztetéseket) sorol fel az Úr, mégis állhatatosságra buzdít, amely majd meghozza gyümölcsét.

Ezeket a jézusi jóvendöléseket az újszövetségi szentírás tágabb összefüggésében érthetjük meg igazán. Az Újszövetség ugyanis beszél a világmindenség végső átalakulásáról, de közelebbről sohasem magyarázza meg, mi lesz a világgal, és nem tér ki arra, mit

ért az újjáalakított vagy újjáteremtett világon. Ennek a tanításnak a középpontjában ugyanis az ember üdvössége áll, nem pedig a világé. A világmindenség sorsáról mintegy mellékesen, az emberiség sorsával fennálló összefüggésében beszél.

Az Újszövetségben a világ elmúlásával kapcsolatos kifejezések az egyetemes ítélettel állnak összefüggésben. Máté evangéliuma szerint a nap elsötétedik, a csillagok lehullanak, a minden-séget összetartó erők megrendülnek. Lukács hozzászól – ahogy a mai evangéliumban olvassuk –, hogy jelek lesznek, amelyeknek hatására az embereket kétségbeesett rettegés fogja el. A pedagógiai célzat a Jelenések könyvében még jobban felismerhető: Isten ítélő szava megremegteti a mindenséget, és igazságot szolgáltat azokkal szemben is, akik visszaéltek hatalmukkal. Ezeknek a mondatoknak az értelmezéséhez tudnunk kell, hogy a kozmikus jelenségek leírása a régi világképhez igazodik: e szerint például a csillagok a földre

hullanak, tehát a föld nagyobb, mint az égitestek.

Amikor Jézus háborúkról és lázadásokról jóvendöl mint jelekről, felfedezhetjük a párhuzamot a zsidók apokaliptikus irodalmával. Ezdrás 4. könyvében ezt olvassuk: „Jönnek napok, amikor én, a Magasságos akarom váltani a föld lakóit. Akkor nagy felindulásba jutnak, úgyszólván háborúkat terveznek, város város ellen, helység helység ellen, nép nép ellen, ország ország ellen” (4Ezd 11,29–32). Viszont ellentétben a zsidó apokaliptikusokkal, akik a közeli véget hirdették, Jézus nem beszél a közeli végidőkről. Ezek a jelek tulajdonképpen végigkísérik az emberiség történelmét, akár a közeli, akár a távoli múltba tekintünk.

Mire figyelmeztet mindezzel a mi Urunk? Ő maga ki is mondja a választ: az állhatatosságra és a bizalomra. Nem lehet olyan csapás, amely kikezdehetné iránta táplált bizalmunkat, semmi sem téríthet el bennünket az általa felkínált úttól.

November 25. — Évközi 34. vasárnap — Lk 23,35–43 — A szolga formájú Király

A 20. század első felének volt jelentős teológusa a dominikánus egyetemi tanár, Horváth Sándor. Írt egy könyvet Krisztus királyságáról, s abban a Krisztus Király-dogma kihirdetésekor tartott konferencia-beszédeit tette közzé. Az egyik fejezetnek ezt a címet adta: A szolga formájú Király. Ebben a fejezetben azt az alapvető krisztusi magatartást taglalja, amit Krisztus így fogalmazott meg: „Aki első akar lenni köztetek, az legyen a legutolsó, és mindenki szolgálja” (Mk 9,35).

Ezt a szolgálai magatartást maga Jézus is következetesen megvalósította, hiszen róla így ír Szent Pál: „Ő isteni mivoltában nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak, amihez feltétlenül ragaszkodjék, hanem szolgálai alakot fölvéve kiüresítette magát..., megalázta magát, és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2,5–8).

A mai vasárnap evangéliumában a kereszten látjuk ezt a királyt. Igen;

ahogy Jézus életéből, úgy királyságából sem lehet kihagyni a keresztet. A keresztt egészen más dimenzióba helyezi Krisztus királyságát.

A költő, Pilinszky János csodálatosan elmélkedik erről a keresztről, pontosabban a keresztt és az élet összefüggéséről: „Az ember itt a földön nem is annyira lépésről lépésre vándorol, mint inkább keresztről keresztre száll. A keresztt már geometriai formáját tekintve is találkozás és ellentét. Tragikum és reménység egyszerre. A teljes kiszolgáltatottságnak és elhagyatottságnak ama metszőpontja, ahol a lélek egyedül képes önmagát végül is egészében és véglegesen Isten kezére adni. Az első keresztt a gyermekkor kereszttje. Félelemből és bizalomból ácsolták. A második keresztt a kamaszkoré. Egyik ágának fölismerés, másik ágának tévelygés a neve. A harmadik a felnőttkor kereszttje, minden keresztt közül talán a legmeredekebb. Most kell beilleszkednünk a világba, s ugyanakkor megta-

nulnunk lemondani róla. Most kell leginkább ellenállnunk a föld vonzásának, a szeretet és az igazság vér szerinti értelmezésének. Az utolsó keresztt az öregkoré. Olajfák kertje, agónia a neve. A keresztt három fajtáját ismerjük. Az egyik Jézusé. A másik a jobb, a harmadik a bal latoré. Jézus barátságába fogadta a jobb latorat, de egyetlen itélkező szava sem volt a bal latorhoz. Kihülő és elnémuló ajka egyetlen nagy imádság volt – valamennyiünkért. A keresztt az egyedül lehetséges haza jóhíre.”

A századok folyamán a kereszttre fölfeszített, szolga formájú királyból a mindenség hatalmas ura lett, híven tükrözve az egyháznak azt az eltávolodását a jézusi programtól, amely a századok során végbement. Krisztus Királyt akkor ünnepeljük hitelesen, ha újra felfedezzük üzenetét. Újra felfedezzük a szolgáló szeretetet, és küldetésünk teljesítése közben erős lélekkel vállaljuk kereszttjeinket. A szolga formájú Királyt akkor teljes szívvel köszönhetjük!